

A MAGYARORSZÁGI VASÚTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

Értesítjük előfizetőinket, hogy folyó évi március hó 16-tól kezdve szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-ut 28. sz., I. em., ajtószám 3) minden csütörtökön este 7—8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a Magyar Vasutasnak.

Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsért lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa **Kadosa Marcell dr.** (Ó-utca 48., I. em.)

Kegyelem vagy igazság-
szolgáltatás.

Mielőtt hivatalából végleg távozik, elintézi még Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter azokat az ügyeket, amelyek az ő ügykörébe esnek. Iparodik, ha lehet, jó emlékeket hátrahagyni. Ismeretes dolog, hogy a miniszterek a legjobbak és legbecsületesebbek, amikor hivatalba kerülnek, amikor tehát jól kell söpörnie az új söprőnek — és amikor utban vannak kifelé a méltóságukból. A piros bársonyszéktől, a hatalomtól való bucsuzás érzélgős idejében került a sor a döntésre a fölfüggesztett vasutasok sorsa fölött. És Hieronymi úgy döntött, hogy a fölfüggesztett vasutasokat fölmentette és elrendelte régi állásukba való visszahelyezésüket. Nem érte ez a kegyelmes döntés valamennyiüket. Maga a kereskedelmi miniszter mondja ezt el egy kommunikéban, amelyet megküldtek az összes napilapoknak. Ez a hivatalos nyilatkozat így szól:

Köztudomású, hogy a múlt évi sztrájk alkalmából a magyar királyi államvasutak igazgatósága számos alkalmazott ellen indított, állásuktól való fölfüggesztés mellett, fegyelmi eljárást. E fegyelmi eljárás során az illetékes fegyelmi hatóságok meghozták a határozatokat, ezeket a határozatokat azonban a

kereskedelmi miniszter utasítása szerint legfelső fokban való döntés céljából a kereskedelmi miniszter elé terjesztettek. A miniszter most döntött ezen ügyben. E határozatról a napi sajtóban téves hírek közöltetvén, szükségesnek tartjuk a való tényállást közölni. A kereskedelmi miniszter feloldotta a fegyelmi eljárás során hozott határozatokat *mindazon alkalmazottakat* illetően, akik ellen a sztrájkmozgalomból kifolyólag bünvádi eljárás indított ugyan, de akik az ellenük emelt vád és következményeinek terhe alól a bíróságok által *jogerősen fölmentettek*. A kereskedelmi miniszter eltekintett mindezen alkalmazottaknak fegyelmi uton való megbüntetésétől. *E rendelkezés alól kivételnek mindazon alkalmazottak, akik ellen a folyamatba tett bünvádi eljárás jogerős bírói határozattal mindeztideig befejezést nem nyert, akiknek fegyelmi ügye a bünvádi eljárás jogerős befejezéseig függőben marad.* Mindazok az alkalmazottak, akiket a bíróságok jogerős ítélettel *hivatalvesztésre ítélték, a szolgálatból ezen ítéletek végrehajtásaként elbocsátatnak.* Mindazoknak az alkalmazottaknak, akiknek fegyelmi uton való megbüntetésétől a kereskedelmi miniszter eltekintett, azonnal megkapják a fölfüggesztés tartama alatt visszatarított illetményeket. Tudomásunk szerint fegyelmi eljárás indított 249 alkalmazott ellen. Ezek közül a bünvádi eljárás függőben van még 27 alkalmazott ellen. A kereskedelmi miniszter rendelete szerint tehát fölmentetett a fegyelmi eljárás következményei alól 218 alkalmazott, függőben maradt 27 alkalmazott ügye. Jogerős bírói ítélettel hivatalvesztésre ítéltetett és ehhez képest a szolgálatból elbocsátott 4 alkalmazott.

A fölfüggesztve volt 249 vasutas közül tehát csak 218-at érte a fölmentés és rehabilitálás. Négy szegény, kártársunk hivatalvesztése végleges. Ők áldozatai maradtak a múlt évi harcnak. A további 27 vasutasnak pedig még várnia kell, míg a bíróság jogérvényesen ítélt fölöttük. Ezek között vannak a 13-ás bizottság tagjai is. De itt sem lehet a legfelsőbb bíróság ítélete más, mint teljesen fölmentő és akkor a miniszteri döntés rájuk is kiterjed.

Ezzel tehát rendben volnánk. Amikor hirt adtunk múlt számunkban a miniszter döntéséről, megirtuk, hogy ez a hír az egész közvéleményben, legelsősorban pedig a nagy vasutas-

tábor kebelében örömet és meglepetést keltett. Ezt csak megismételhetjük most. Hogy azonban most hosszabban kell az ügygel foglalkoznunk, azt szükségessé tették azok a magyarázatok és következtetések, amelyekkel a sajtó egy része ezt az ügyet kíséri.

A szolgálalkü lapok természetesen nem találnak elég dicsérő szót Hieronymi Károly „emberszerető” érzelmeinek a pazar fölmagasztalására. Ez még hagyján. Ezt végezzék el a saját lelkiismeretükkel és az izlésükkel. De minden lap majdnem kivétel nélkül *amnesztiának* nevezi a miniszter döntését. Amnesztiáról beszél az a hirdetési közlöny is, amelyet élelmes kiadója, *Keleti Lajos* vasutas-lapnak keresztelt el.

Ehhez azután volna szavunk. Amnesztia-e tényleg az, amit Hieronymi Károly a fölfüggesztett vasutasokkal gyakorolt? Amnesztia annyit jelent, mint kegyelem, bünbocsánat. Kegyelmet azok kaphatnak, akik bünt követtek el és akiket a bíróság, akármelyik bíróság jogérvényesen elítélt. Kegyelmet csak azok kapnak, akik kegyelmet kérnek, miután elismerték, hogy bünt követtek el és elítéltetésük jogos volt.

Ebben az esetben amnesztiáról beszélni annyit tesz, mint azt állítani, hogy a fölfüggesztett vasutasok bünt követtek el, mint elismerni azt, hogy elítéltetésük jogos lett volna. Ebben az esetben bünbocsánatról beszélni egyértelmű a múlt év tavaszán lefolyt nagyszabású küzdelem okainak és céljainak a legszigorubb elítélésével.

Itt tér el a mi véleményünk ezeknek a lapoknak fölfogásától. Habár a múlt évi harc formáját, időpontját, szervezetét és — most már kimondhatjuk: — vezetését is szerencsétlennek és elhibázottnak tartjuk, mégis azt valljuk és hirdetjük, hogy a sztrájkoló vasutasok nem követtek el bünt. Igazságos, nemes ügy szolgálatában becsületesen, lelkesedéssel, áldozattal-

218
274
249

218
27
113
248

jesen küzdöttek. Ez nem bűn, hanem érdem.

Igenis, követtek el bűnt és vétet a vasutas-sztrájk körül. De elkövettek nem a sztrájkolók vezetői, hanem az államhatalom kezelői, élükön gróf Tisza István, a miniszterelnök és Hieronymi Károly, a kereskedelmi miniszter. Elkövettek azok, akik évek során át üres ígérettel és biztatással hitegettek-csalogatták a vasutasokat, azután avval a gonoszlelkű fizetésrendezési javaslattal a kétségbeesett elkeseredés karjaiba taszították. Bűnt követtek el azok, akik némák és süketek voltak a vasutasok minden kérő, könyörgő szava iránt, sőt könyörtelenségüket azzal tették, hogy az igazaiért küzdő vasutasok szövegét brutálisan megrendszabályozták. Bűnt követtek el azok, akik előbb szükkeblőségükkel és korlátoltságukkal sztrájkba kergették a vasutasokat, azután a sztrájkot vérrel és vassal tiporták és 250, nagyrészt családost vasutast a nyomorba és kétségbeesésbe döntöttek.

Ezek követtek el a bűnt. Élükön Hieronymi Károly. Ezeknek van szükességük bűnbocsánatra, nem az igazságért harcban állott kartársaknak.

De mit szólunk még ahhoz, hogy egy ugynevezett „vasutas-lap“, a Keleti Lajosé azt a bántó eszmét veti fel, hogy a még fölfüggesztett és hivatalvesztésre ítélt kartársak érdekében *kegyelmi kérvényt* adjanak be. Milyen orcával merik ezek az urak fölvetni ezt az eszmét, amely *nem csak az illető vasutasokat, de az egész vasutas-testületet a legmélyebben sérti?* Azt akarják, hogy maguk a vasutasok mondják ki a bűnöst saját maguk fölött? Azt akarják, hogy maguk a vasutasok törjenek pálcát a fölött a mozgalom fölött, amely annyi áldozatot

követelt meg, de olyan igazságos és lelkes harc volt, mint kevés a föld kerekéségén? Azt akarják, hogy a vasutasok maguk adják meg az önértüknek, az emberi méltóságuknak a kegyelemdőfést és elzárják a harc és győzelem jövődjét.

Mélységesen rösteljük, hogy éppen ugynevezett „vasutas-lapban“ látott napvilágot ez a szégyenletes indítvány.

Nem úgy, urak! Nem amnesztia volt a Hieronymi döntése, hanem egy nagy igazságtalanságnak a befejezése, amelyet 218 ártatlan emberen ő maga követelt el. És nem *kegyelmet*, nem *pörtörést* kell követelnie a többi 27 embernek, hanem *igazságot!*

Ami pedig a multakat illeti, ki kell jelenteni hangosan, világosan, mindenki számára érthetően azt, hogy amiért 40,000 vasutas küzdött, az nem bűn volt, hanem igazságos, nemes ügy.

Nem kérünk pertörést, de nem is adunk pertörést!

Nem boritunk fátyolt a multakra, hanem küzdeni fogunk a jövőben is a vasutas-tábor helyzetének a javításáért.

Más fegyverekkel, más uton, erősebb szervezkedéssel, szilárd fegyelmességgel, a nyilvánosság minden eszközének a felhasználásával, az elkövetett hibákon okulva, a jó példákban tanulva: — de küzdeni fogunk a kitűzött célért.

Ez és csakis ez lehet válaszuk Hieronymi Károly „amnesztijára“.

Március 15.

Nevezetes dátum. Nagy napnak az évfordulója. Ötvenhét évvel ezelőtt, 1848 március 15-én történt, hogy a forradalmi Pest fölvonult a Landerer és Heckenast nyomdája elé, ott a «nemzet nevében» lefoglalta az

egyik gépet és azon kinyomatta a «Talpra magyar»-t, az első nyomtatványt, amely a cenzura elkerülésével látott napvilágot. Aznap hirdették ki a magyar nép követeléseit tartalmazó 12 pontot is.

Ezzel a nappal vette — ugyszólván hivatalosan — kezdetét az 1848/49-iki forradalom. Az a nagy küzdelem, amelyet szemérmesen szabadságharcnak neveznek azok, akik röstelik, hogy a modern Magyarország forradalomban született és nem tudják, hogy forradalom szülte az egész világon az összes nagy szabadságvívományokat.

Azóta minden március 15 én megülik, többé-kevésbé hivatalosan, a forradalom születésének az évfordulóját. Költeményekben, újságcikkekben, szónoklatokban tuláradó lelkesedéssel ünneplik az 1848-ban kivivott népszabadságot, hirdetik büszke örömmel az akkor kivivott alkotmányt. És zeng a dicsérete az 1848-as forradalom harcosainak, akik kiviták a *mi* jogainkat, megszerezték a *mi* alkotmányunkat.

Sok hazugsága van a mai közéletnek, de kevés a bosszantóbb és szégyenteljesebb mint az, hogy a *népet* szólítják föl arra, hogy ünnepelje a kivivott szabadságot és alkotmányt. Mert az 1848-as vívmányokon úgy osztozkodnak az ország polgárai, amint Petőfi jós ihlettel előre megénekelte: az egyik rész magának tartotta a szabadság fájáról az illatos rózsát, a másik résznek csak a tövise jutott.

Nézzük csak, mi valósult meg a hires 12 pont legfontosabbjai közül.

Van *alkotmány*? Van, de az alkotmány sáncaiból a nép legnagyobb része, a dolgozó, becsületes, munkálkodó nép milliói ki vannak rekesztve. Ki vannak zárva az alkotmányból csak azért, mert *szegények* és mert dolgozók. Alkotmányt az 1848 csak a gazdagoknak hozott, a szegényeknek, a munkásosztálynak még csak ezentul kell megszerezni az alkotmányt, az *általános titkos választói jog* révén.

Van egyenő *teherviselés*? Van, de csak papiroson. A gyakorlat az, hogy minél szegényebb ennek az országnak a polgára, annál nagyobb terheket ró rá az állam, és minél gazdagabb, annál könnyebben elviselhető terheket rónak rá. A lelketlen, fosztogató, közvetített és fogyasztási adórendszer a szegények életét, egészségét sújtja. Csak ezentul kell kivívnia a szegény néposztálynak, a

A „Magyar Vasutas“ tárcája.

Pityu.

Írta: Barlal Oszkár.

A tornatanár megcsinálta számításait. Akkor összehajtotta a számokkal telifirkált papírlapot, beszüntette a szereken való tornázást s maga köré gyűjtötte a fiukat.

— Gyerekek — kezdte a beszédet — mint eddig minden évben, úgy az idén is a vizsgák előtt tornaünnepélyt rendezünk. Lesz felvonulás, szabadgyakorlatok, síkfutás, magasugrás és labdajáték. A síkfutás és magasugrás első győztese arany-érmét kap. (Értsd aranyozott érmét.) A második és harmadik ezüst-érmét, azonkívül minden előfutam első helyezette bronz-érmét fog kapni. Akik a labdajátékban k-tünnek, elismerő oklevelet nyernek. Miután pedig minden valószínűség szerint a nagyságos igazgató úr és a tanári kar nagy része is meg fogják tisztelni szép ünnepélyünket magas megjelenésükkel, illő, hogy valamennyien egyöntetűen és egyformán, tisztán jelenjenek meg. E célból összeköttetésbe léptem egy kereskedővel, ki olcsón és jutányosan elvállalta a szükséges fehér ing, fehér sapka és fehér nadrág szállítását. Ezért fogtok fizetni 3 kor és 50 fillért, amelyet a jövő szerdáig okvetlenül el kell hozni, mert aki nem fizeti le, az a tornaünnepélyen

részt nem vehet. A ruha persze a tietek fog maradni. Azonkívül mindegyitek kap két belépő-jegyet, melyet átadtok szüleiteknek, hogy az ünnepélyt végignézhessék.

A polgári iskolás gyermekek között a tanár ur kijelentései nagy örömet keltettek. Nem egy gyermekszem csillant fel ama reményben, hogy a bőven kilátásba helyezett érmekek közül egy diszíteni fogja még mérsékelt domboru mellett.

Bádogos Péternek, akit a többiek csak Pityunak hívtak, szük lett a világ. Szeretett volna mindenkinek a nyakába ugrani s össze-csókolni a tanár ur kezét, olyan örömben volt. Hogyisne, mikor egyiknek sem volt olyan gyors lába, mint neki. Már képzeletben látta magát, amint az arany-éremmel diszitve vonul végig a közönség sorfala előtt s amint kis testvérkéi irigy kíváncsisággal fogják bámulni az ő dicsőségének fényes tanujelét.

Még ragyogott az arca, midőn odahaza betoppant. Az öreg Bádogos, egy már őszbecsavarodó munkásember, ott ült a mindenfélre lim-lommal megrakott asztal mellett és pipázott. Pipázott és nézte az asszonyt mint fűrészt a legkisebb gyereket, a Bandit. A teknő, mely már hét gyereket kiszolgált, kezdte unni mesterségét, amennyiben fenekéről sűrű csöppekben eresztette már ki a vizet, amely a kopott padlón utat keresve, az asztalig haladt. A munkásember nézte, nézegette, hogy nyer tért a kicsi folyam,

hogy keres utat a hepe-hupás padlón. Különben ráért, mert két hónapja nyaral. 25 évi szolgálat után, mely idő alatt a hajógyárban előmunkásig vitte fel, egyszerűen kitétték a szürét, mert az üzemet redukálni kellett. Azóta se kapott munkát.

Pityu lelkendezve mondta el a leendő tornaverseny programját. Ahogy azonban kiejtette a fizetséget, az asszonyt mintha viera csipte volna meg.

— Három korona 50 fillér, hát nem lelkellenség, hogy akarják kifosztani a szegény embert. Hát honnan szedjek én annyi pénzt olyan haszontalanságra, mikor már krumplira sem telik. Ide jöjjön az a te tanítód, itt nézze meg, hogy sivit hét gyerek a kenyér után, míg az apjuk két hónap óta már egy vasat sem keres. Akkor tudom el fog menni a kedve egy 3 kor. 50 filléres tornaverseny rendezésétől. De különben is, hát nem adtam-e ki tavaly 2 frtot egy nadrág, sapka és ingre? Hiszen még most is megvan, jó lesz az az idén. Minek vennék újat?

— De az idén fehér kell, tavaly pirosfehér volt — jegyezte meg Pityu félénken.

— Ugy, hát az idén nem lesz jó a pirosfehér és tavaly jó volt? Hát e meg micsoda istentelenség? Tisztára meg vannak ott bollandulva? Mondd meg a tanítódnak...

— Tanár úrnak — veti közbe Pityu.

— Hát legyen tanár — dühösködött az asszony. — Mai napság nincs is már tanító

lateinernek, a kispolgárságnak és munkásosztálynak az *adózási létminimumot* és a *fokozatos jövedelmi adót*.

Van sajtószabadság? Van, de csak elméletben. A valóságban még 1848-ban megállapították a *kaució-kényszert* a politikai lapok számára és jólevele megvonták a szegény néposztálytól a lehetőségét annak, hogy törődjék a közügyekkel, hogy résztvegyen az állami ügyek intézésében. Azóta pedig a gyakorlatban behozták ismét a *cenzurát*, persze csak a szegény nép sajtójával szemben; üldözik a szabad szót, persze csak a munkások lapjainál. Az igazi sajtószabadságot csak ezentul kell kivívni.

Van egyenjogúság? Még papiroson is alig. És ami elméleiben megvan, azt a gyakorlat halomra döntötte. A szólásszabadságot, az egyesületi szabadságot, a szabad költőzködési jogot a szegény nép számára tolonckocsi, csendőr, rendőr és fogház helyettesíti. Csak ezután fogja a nép megszerezni az egyenjogúságát.

És megszűnt a jobbágyság? Igen, régi formájában megszűnt a jobbágyság. De kialakult helyébe a jobbágyság új formulája: a *bérrabszolgaság*. A munkások minden fajtája, az is, aki tollával dolgozik, és az is, aki kalapácscsal, furóval és vésővel dolgozik, egyaránt nyög a legvéresebb elnyomatás átka alatt. Nagyobb a nyomor, égetőbb a szolgaság, mint valaha volt. És a modern kényurak e gyárak, műhelyek, bányák, földbirtokok urai könyörtelenebb függőségben tartják ujfajta jobbágyaikat, mint a régi földesurak az ő jobbágyaikat. Csak ezentul indul meg a maga teljességében a harc az ujfajta jobbágyság, a bérrabszolgaság ellen.

Szép harc, dicső küzdelem volt az 1848. De amit kivivott, azt nem az egész népnek, hanem csak a vagyonos, a kiváltságos osztálynak hozta meg. A nép legnagyobb része, és éppen azok, akik arcuk verejtékével, hasznos dologtevésével nagygyá, hatalmassá, virulónvá tették ezt a mi hazánkat, azok ki vannak zárva a 48-as vívmányokból. Azokra nézve csak annyiban hozott változást az 1848-ás forradalom, hogy régi urait fölcserélte ujakkal, régi szolgasága helyett más szolgaságba döntötték.

Az 1848 a vagyonos osztály szabadságharca volt és a vagyonos osztálynak hozta meg a szabadságot.

De azért kegyelettel emlékszik meg a mun-

káldó nép is azokról az ideális harcosokról, akiknek már 1848-ban az egész nép szabadsága lebegett a szemük előtt. Annál nagyobb a kegyeletük a 48-as hősök iránt, mert benne vagyunk az új, a korszerű szabadságharcban, amely modern formák között, korszerű fegyverekkel, de az összes elnyomottak föl-szabadítására az elnyomatás forrása, a bérrabszolgaság ellen küzd.

Az új szabadságharc katonái az egyedüli méltó örökösei az 1848-as szabadságharcnak. Ennek ad kifejezést Budapest szervezett munkássága, amidőn a forradalom havának, márciusnak ünnepére, a világszabadság nagy harcosainak, *Petőfi Sándornak* és *Táncsics Mihálynak* emlékére ez évi márc. hó 19-én délután fél 2 órakor *felvonulást* rendez *Petőfi szobrához*, ahol emlékbeszéd kíséretében megkoszorozza a forradalom lantosának emléksobrát. Indulás pontban fél 2 órakor a *Tisza Kálmán-térről*, ahonnan a menet a Kerepesi-úton, Kossuth Lajos-utcán a *Petőfi* térre vonul. Ott lesznek a *budapesti vasuti munkások* is!

SZEMLE.

BELFÖLD.

A hetenkiint megjelenő Magyar Vasutas első számát a vasuti alkalmazottak az egész országban nagy örömmel fogadták. Egész özőne a lelkesült hangon irt leveleknek érkezett hozzánk. Lapunk erősödésében nemcsak az eddig végzett fáradozásteljes szervezési munka értékes eredményét látják lapunk barátai, hanem a szebb és jobb jövő biztosítékát, zálogát annak, hogy a fölvilágosítás és szervezés nehéz munkája meghozza igazságos ügyünk diadalát és összes követelésünk teljesülését. Hogy úgy legyen, az mindnyájunknak leghőbb vágya. A *Magyar Vasutas* a jövőben még fokozottabb mértékben fogja folytatni az uttörés munkáját, de eredményt ezentul is csak akkor mutathatunk fel, ha a vasuti alkalmazottak, munkástársaink és kartársaink is megteszik kötelességüket. A saját jövőjeért, az egész vasutas-

réteg jövőjeért küzd az, aki a Magyar Vasutast terjeszti! Ez legyen a legközelebbi feladatunk.

A Népszava napilap lesz. A magyarországi osztálytudatos munkásságnak bátor lapja, a *Népszava* jelentőségteljes átalakulás előtt áll: ez évi április elsejével napilap lesz. Ezt az átalakulást a következő figyelemreméltó szavakkal jelzi a lap szerkesztősege:

A *Népszava* a jövőben is szókimondó, rettenthetlen harcosa lesz az *igazságnak*, szolgáltni fogja a jövőben is a *munkásság felvilágosítását* és mint eddig is, *mindent* meg fog irni, ami a *nép érdekeinek* szempontjából jelentőséggel bír, emellett azonban a szó szoros értelmében vett *hírlap* is lesz: minden külföldi és belföldi eseményt, amely erre érdemes, fel fog jegyezni. Ezenkívül minden nap *szolgálatni fog szórakoztatót* is, hogy ilyenformán feleslegessé tegye bármely más lapnak az olvasását.

A *Népszava* előfizetése egy hóra 1.60 K, negyedévre 4.80 K, félévre 9.60 K, egész évre 19.20 K. Egyes szám ára 6 fillér lesz ugy a fővárosban, mint a vidéken.

Mihelyt kellő számú előfizetője lesz a lapnak, azonnal lejjebb szállítjuk az árát.

A *Népszava* napilapért agitálni kötelessége minden öntudatos munkásnak. A lapot ez az agitáció teremtette meg, ennek az agitációnak a feladata, hogy fentartsa és továbbfejlessze. A napilap az agitációnak új területeit nyitja meg, mert segítségével oda is be lehet hatolni, ahová eddig nem férhettünk. A különféle népbolondító lapokat mindenünknél ki kell szoritani és gondoskodni kell arról, hogy minden munkás kezében ott legyen a *Népszava* napilap!

Nemcsak a szociáldemokrata érzelmű munkásságnak, de a tisztesség és az igazság minden barátjának örülnie kell azon, hogy végre lesz nálunk is, ahol a korrumpált sajtó valósággal orgiákat ül, egy napilap, amely függetlenül és becsületesen szolgálja a *haladás* és a *fölvilágosodás* eszméit.

A *Népszava* szerkesztősege és kiadóhivatala a József-körut 18. száma alatt van.

Az általános választói jogért! A szövetkezett ellenzék azzal a programmal ment a választási küzdelembe, hogy legelső köte-

csak tanár. De az van mindenféle. Van nagyságos tanár, van néptanár, van tánc- és illemtanár, van zongora-tanár, talán verkli-tanár is létezik. Tudni azonban egyik se tud semmit. Az én időmben csak iskolamesterek léteztek, de azoknak több eszük és jobb szívük volt, mint a mai tanároknak. Kérdezd meg apát, hogy az ő mesterük az iskolából kivitte őket labdázni, megsarcolta-e a szegény szüleit? Pedig akkor még inkább tehette az ember.

Az öreg helybenhagyólag bölintott. A kis Bandi, ak ról teljesen elfeledkeztek, a tekőben elkezdett ríni.

Az asszony kivette s becsavarta egy lepedőbe. Közbe pedig kimondta a szentenciát:

— Hát egyszerűen nem lesz belőle semmi. Pénzt nem adok, de még ha akarnám, sem tehetném. Szíjat nem hasíthatok a hátamból. Hálát kell adnunk az Istennek, hogy még eddig éhen nem haltunk.

Az úgy illetően módon elintéződött volna, csakhogy Pityu nem hagyta annyiba. Először kért, rimánkodott, majd durcáskodott s végre sirmi kezdett, re-nélvén, hogy ezzel meglágyítja a szülői szívet.

Amde Pityu rossz psychologusnak bizonyult. Mert ha ezen eljárás rendszerint eredménnyel szokott járni gazdag emberek kényeztetett gyermekeinél, kiknek szülői a könnyek özőne alatt meghajolnak, nem ugy a nincsetlenségben, ahol a tehetetlenség bénító

érzete megkövesíti a szív lágyabb érzelmeit. Pityu is addig rítt, zokogott, míg az apja letette a pipáját, leoldotta a nadrágszíjat és azzal irtalomban nélkül elrakta.

Nem járt sokkal jobban az iskolában se. A tanár ridegen kijelentette, hogy nem tehet kivételt, a társai pedig kinevelték, hogy Pityu piros-fehérben akar kivonulni. El is nevezték rögtön a kétszínű Pityunak.

De azért nem adta fel a reményt. Valami csodát várt, lelke egész hatalmával ragaszkodott hozzá, nem tudott betenyugodni a szomorú ténybe. Esténként feltérdelt kis ágyában s buzdón fohászkozott a jó Istenhez, hogy egy új dreszszel ajándékozza meg elhagyott Pityukáját.

A jó Isten se vette azonban tudomásul Pityu remegő lelkének fohását s elérkezett a tornaünnepély napja, anélkül, hogy Pityu azon résztvehetett volna.

Az iskola csinosan díszített udvarán ünneplő közönség leste a fiuk felvonulását. Közepén az igazgatóval, élükön a tanári kar s a kerület notabilitásai. S a két szárnyon a szülők, kövér hentesek, beszédes millimárék, zajongó kalmárok, mindannyian a várakozás kifejezésével lesvén szeretett csemetéik megjelenését.

S megkezdődött dobszóra a felvonulás. Elöl az egész kicsinyek, utánuk mindig nagyobbak, míg a hosszú sort a IV. osztály egynéhány már meglelt nebulója fejezte be.

S mind fehérben. Szívet örvendeztető, szemet gyönyörködtető látvány.

A közönség hangos tapsra fakadt. A fiuk négyeszetet formálnak, a dobszó elhallgat, mire a tanár elébük áll s egy kis pálcával jelt ad. S egyszerre felhangzik száz torokból az «Isten áldd meg a magyart».

Tisztán, csengően száll a dal a tavaszi légből. Mintha ott vibrálna minden hangrezgésben a tiszta gyermeklélek még önzetlen, mocsoktalan hazafisága, mélységes szeretete a hazai földhöz. S a meghatottság erőt vesz a közönségen. A kalapok lekerülnek a fejekről, eltűnik egy pillanatra az osztály- és rangkülönbség, a dal üde szellője csendesesen, észrevétlenül beviszi a szívekbe a tudatot, hogy egy anyának vagyunk gyermekei, egy hazának fiai. Hogy ide köt lelkünk minden szála a forrón szeretett hazai röghöz, örökké, elválaszthatatlanul, a bölcső dalától kezdve a koporsóra hulló föld komor dübörgéséig. S hogy egyívé dobogtak a szívek, a nótát utána zümmögtek az ajkak.

Csak Pityu állt szóltanul az udvar egyik sarkában. Ajka néma, szeme száraz. Csak a szája széle rángatózik, csak gyenge melle piheg. Befelé sirja könnyeit, melyek megmérgezik gyermeki lelkét. S érzi, hogy nagy, kegyetlen igazságtalanság történt vele. Miért nem szabad neki résztvennie az általános örömben, miért nem szabad beleszólni az erő és ügyesség küzdelmébe, holott különb-

lességének tartja az általános választói jogért való küzdelmet Igen valószínű, hogy ez az ígérete az ellenzéknek járult nagyban hozzá fényes győzelméhez is. A szövetkezett ellenzék többségben került vissza az országgyűlésbe és minden valószínűség szerint ő fogja megalkotni az új kormányt. Működésében lesz tehát ígéretét beváltani és törvénybe iktatni az általános választói jogot. Nehogy ünnepélyesen tett ígéretéről megfélemedezzenek, az új kormány bemutatkozásának napján Budapest munkásai nagy *tüntető felvonulást* rendeznek a parlamenthez, amelytől küldöttség útján követelni fogják az *általános, títkos választói jog* törvénybe iktatását.

A felvonulás hétköznapon lesz s ezért, mialatt megtörténik, lehetőleg az *összes gyárakban és műhelyekben szünetel a munka.*

A felvonulás helyét, idejét és minden közelebbit plakátokon és lapunkban is tudatjuk, mihelyt az új kormány megalakult.

Az államvasuti alkalmazottaknak mintegy fele ki van rekesztve a választói jogból. Ott van tehát az ő helyük is az általános választói jogért harcolók soraiban. *És ott is lesznek.*

Az utolsó vasutas-pör. Hétfőn, e hó 6-án tárgyalta a pozsonyi törvényszék a múlt évi vasutas-sztrájk miatt megindított vasutas-pörök legutolsóját. Az ügyészség a vasuti sztrájk befejeztével hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolta *Fabriczy Sándor* hivatalnokot, *Lederer Lajos*, *Benédry Jenő*, *Rozson Sándor*, *Hladits Ernő* és *Temesváry Gyula* mozdonyvezetőket, mert — az ügyészi felfogás szerint — hivatalos kötelességük teljesítését összebeszélés folytán megtagadták. A tárgyalás igen rövid volt s a bizonyítás befejeztével a kir. ügyész *eljegyezte a vádat*, mire a törvényszék *megszüntette* az eljárást.

Helyes, helyes. Az ügyész kijelenti, hogy «pardon, tévedtem!», a bíróság pedig fölmenti pörbefogott kartársainkat. Ez teljesen a rendjén volna, csak az a kérdés merül föl, hogy hát miért kellett egyáltalában megindítani a pört, miért kellett hónapokon át a bírói eljárás zaklató hatása alá helyezni a n.-szombati vasutasokat, ha a végén a közvádoló kénytelen kijelenteni, hogy a vádlottak ártatlanok. Az ilyesfajta pörökkel az egyes embereknek nagy kárt lehet okozni, de a legnagyobb kár mégis csak az igazságszolgáltatás tekintélyét éri.

nek érzi magát társainál? Miért van kizárva, elűzve, holott ő ártatlan? Miért éppen ő a megvetett, a kitagadott?

S keserű gondolatok kóvályognak agyában. Földvári, a nagy forradalmár, a család barátja, kít a féltő anya küldött a gyerek után, ott áll mellette. Rövid szivar a szájában, mely után nagyokat köpdös. Nézi a fiut, látja, sejtí, mi megy végbe lelkében. Végre megszólítja.

— Nagyon bánt, hogy nem vehetsz részt?

Pityu érzi, milyen szépen tudná elmondani az ő nagy baját, de a keserűség beléfojtja a szót. Csak egy nehéz sóhaj szakad fel meggyötört lelkéből, csak egy könnyesebb szivárog ki barna szeméből.

Földvári elégedetten mosolyog s leüti a szivar hamuját. Inkább dörmög, mint beszél:

— Oh ezek az urak bölcsek, nagyon bölcsek, olyannyira bölcsek, hogy a mi malunkra hajtják a vizet. Te kicsi fiam, máma a polgári osztály ellenséges indulatának csak gyenge suhintását érezted, de majd még ostorral is vágunk az arcodba. Majd mire felnősz, sokszor keservesen fogod még tapasztalni, milyen bűn az szegénynek, kitagadottnak lenni. Nagyobb bűn a csalásnál, a fosztogatásnál, a gyilkosságnál. De azért én dicseml az urakat, mert ők előkészítik, megtermékenyítik a talajt lelkedben, hogy belevethessük egykoron a magot, melyből kikel az igazság hatalmát fája — a szocializmus.

KÜLFÖLD.

Vasutasmozgalom Szerbiában. Még az elmaradott balkáni államokban is mozgolódni kezdenek — úgy látszik — a vasutasok. Belgrádból érkezik a híre annak, hogy nagy az elégtelenség a szerb vasutasok között, amely arra készítette őket, hogy gyülekezzenek, tanácskozzanak helyzetük javításán és egy emlékiratot terjesszenek a vasutagazgatósághoz, amelyben a legégetőbb bajok megszüntetését és szolgálati viszonyuk javítását követelik. Ha követelésüket nem teljesítik, el vannak készülve a legélesebb fegyver alkalmazására. Erősen tárgyalják már Belgrádban az *általános vasutas-sztrájk* eshetőségét is.

A német munkás szakegyletek 1904. évi működéséről és fejlődéséről szóló kimutatás a napokban jelent meg. Igen érdekes adataiból kiemeljük, hogy ma már több mint *egymilliószáztízezer munkás* áll az osztálytudatos szervezkedés alapján. Az utolsó két év alatt mintegy 400,000 taggal szaporodtak a szakszervezetek. A legerősebben fejlődött a vas- és fémmunkások szövetsége, amelynek közlönye 1904 január 1-én 165,000, az év végén pedig már 207,000 példányban jelent meg. A többi szervezetek is az erőteljes föllendülés képét mutatják.

Győztek olasz kartársaink!

Az olasz vasutasok bámulatraméltó erélyvel, ügyességgel és összetartással folytatott harca, az ugynevezett obstrukció *győzelmét aratott:*

az olasz kormány lemondott

és vele együtt

elbukott az a gyalázatos törvényjavaslat is, amely az olasz vasutasok mozgásszabadságát megfojtani és ellentállási képességüket megtörni akarta.

Ez az örvendetes hír jön Rómából. Egy hétig tartott az obstrukció, a szabályzatoknak pontos betartása egy hétig tartott. Eredménye az volt, hogy a forgalom az egész országban megakadt, az áruk föltorlódtak az egyes állomásokon, a vasutagazgatóságok kénytelenek voltak a menetek legnagyobb részét megszüntetni és az egész ország gazdasági élete majdnem teljesen megbénult.

A hatalmas szervezetükre támaszkodó vasutasok pedig céltudatosan folytatták a harcot. A harmadik napon az obstrukcióból kikapcsolták a személyforgalmat és csakis az áruforgalomnál tartották fenn.

Időközben mindkét hadviselő fél a nagy nyilvánosságához fordult. A Giolitti-kormány a képviselőházban és a szenátusban keresett vigasztalást és buzdítást, az obstrukáló vasutasok pedig plakátokon és kiáltványokban világosították föl a lakosságot harcuk céljai és okai felől. A közhangulat rokonszenves volt velük szemben és az egész elkeseredés a kormány ellen irányult.

Március 4-én a vasutas szervezet 45 ös központi bizottsága Rómában ülésre gyűlt egybe három szocialista képviselő és a római, nápolyi, firenzei, milánói és turini munkástársadékok képviselőinek a jelenlétében, hogy a további teendők felett határozzanak. Tanácskozás közben érkezett meg a hír, hogy a *Giolitti-kormány beadta lemondását.*

Erre a központi bizottság a helyi bizottságokhoz a következő táviratot küldött szét:

A kormány megszökött. A vétkes javaslat bukott. Az obstrukciót be kell

szüntetni és haladéktalanul a rendes szolgálatot megkezdeni!

Óriási lelkesedést keltett ez a hír. Valóságos tüzzel mentek a győztes kartársak a munkának, hogy a forgalom rendes lebonyolítását ismét lehetővé tegyék és másnap már ismét megindult az olasz vasutakon a normális élet.

Olasz kartársaink harca és győzelme, ennek alapja, a céltudatos szervezkedés olyan tárházát nyújtja a becses tanulságoknak, hogy jövő számunkban bővebben kell foglalkozunk az olasz példával.

Az államtitkárur szalonkocsija.

— **A Máv. rejtelméből.** —

Ez is belügye a Máv.-nak. És az intéző körök bizonyára rossz néven veszik ennek a belügynek a szellőztetését is, de az igazság és a közérdek parancsát teljesítjük vele, mert a nagy nyilvánosságnak joga van megismerni, hogy mi okozza — egyebek között — a Máv. ugynevezett deficitjét és miért nem lehet a Máv. alkalmazottait emberhez méltóan és nehéz szolgálatuknak megfelelően díjazni.

A keleti pályaudvaron két óriási nagy remis van, tele olyan kocsikkal, amelyekre a közlekedésnek nincs igen nagy szüksége és amelyek a Máv.-nak nem jövedelmeznek, sőt inkább óriási pénzt emésztenek föl. A *termes kocsik*, az ugynevezett szalonkocsik istállója ez. Itt vannak mindenekelőtt a kincseket érő udvari kocsik. Azután van külön termes kocsija minden miniszternek, a képviselőház elnökének, államtitkároknak és a Máv. főisteneinek üzletvezetőitől fölfelé. Ludwig elnök-igazgatónak 3 ilyen termeskocsija van.

Ezeknek a kocsiknak nemcsak az előállítására nyelt el mérhetetlen summákat, de a velük való szolgálat is sok pénzbe kerülő személyzetet köt le, hasznát pedig a Máv.-nak semmit sem hajtanak.

Érdekes és jellemző a Máv.-nál folyó gazdálkodásra, amely ebben a tekintetben méltan nevezhető *ázsiai* — az, hogy milyen fejedelmi módon látják el ezeket a termeskocsikat, ellentétben a közforgalmat szolgáló kocsikkal. A III. osztályu kocsiknál sokszor 10-re, melyben 60—60 utas van, jut egy kalauz; minden termes kocsinak külön kíséretje van, aki más szolgálatot nem tesz, mint a kocsit kíséri, persze a Máv. számlájára.

Ázsiai a legrosszabb értelemben az a mód is, ahogy, főképen a múltban, leplezni szokták, hogy az államnak és az adózó, verejtékkal dolgozó népnek milyen óriási áldozatába kerülnek a nagyuri kényelmet és fényűzést szolgáló termeskocsik. A hozzávaló anyagot személykocsikra vételezték ki, a rajta heteken át végzett munkákért alig fizettek a munkásoknak egypár forintot, ellenben más «munkával» kárpótolták őket.

Igy háritották át egy kis szelíd hamisítással a nagyuri passzió költségeit a személykocsikra és így sikerült a nagy nyilvánosságot megtéveszteni, kimutatván, hogy ezek a termes kocsik lám milyen olcsók, alig kerülnek pénzébe az államnak. A szakember persze mindig tisztában volt vele, hogy itt holmi könyvelési csepürágásról lehet csak szó.

Egy ilyen termeskocsival az elmúlt hónapokban kalandos dolgok történtek, amelyekről sokat beszélnek vasutas-körökben. A kereskedelmi miniszterium államtitkárát cserélt, gróf Wickenburg Márk helyébe egy másik gróf, *Serényi Béla* lépett.

Az új államtitkár eszméktől forrongó agyvelővel, reformtörekvésektől duzzadó tetterővel lépett hivatalába. Eszméit, reformjait sietett is nyomban megvalósítani a termeskocsiján. Alighogy hivatalba lépett, kijelentette, hogy kényelmetlen és szűk neki Macedónia

— akarom mondani a termeszkocsija. Új terveket, nagyszabású drága terveket dolgoztatt ki és ezek alapján újjalakította a szalonkocsiját a Ganz-gyárban.

Mesébe illő, hogy milyen fényesre, pompásra varázsolták át az államtitkár mozgó palotáját. Ólom karikába zárt színes ablakok, japán stílusú berendezés, drap bársony- és bőrkárpit, aranyozott ágy, társalgó, olvasó, háló terem, külön konyha, — ki tudná eimondani mind, amit az orientális fantázia ragyogót, csillogót kitalált!

Éjjel-nappal dolgoztak a Ganz-gyárban a kocsi elkészítésén, mert az volt a terv, hogy Serényi gróf ur már a választásokat ebben a kocsiiban fogja intézni és úgy vonul végig a leigázott országon, mint valami indiai nábob. De a kocsi nem készült el a kellő időre és talán ennek tulajdonítható, hogy az államtitkár ur pártja a választásokon csufosan elbukott. A kormány lemondott, Serényi ur rövidesen bucsut mond az államtitkárságnak és a bűvös-bájós termeszkocsinak, új államtitkárt neveznek ki, aki lehet, hogy újra át fogja alakítani a termeszkocsit az egyensúly kedvéért japán stílusból orosz stílusá.

Hogy ez a játék az adózó népek menyinyijébe kerül, egy kis számítás megmutatja. Az eldobott és használhatatlanná vált anyag 10—15,000 koronát ér, az átalakítás legalább 40,000 koronát emésztett fel; Serényi ur passziója tehát testvérek között megért 50—55,000 koronát. És ez csak egy ember és csak egy dolog. Hát még a többi ember és a többi dolog!

... Ha azonban a legszegényebbek a szegényeknek, a kiscigitőfékezők, a kocsisztítók fillérenyi bérjavítást kérnek, azt a választ kapják: — *nem lehet, nincs fedezet!*

Hja, az államtitkár ur kocsija elnyelte a fedezetet.

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala **Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám**, ahova mindenemü levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy hóra frt —.40 (K —.80)
Negyedévre frt 1.20 (K 2.40)
Félévre frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármilyen okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen más címre is előfizethet.

INNEN-ONNAN.

— **Halálozás.** Egy derék és áldozatkész munkástársunkat ragadta el körünkől a halál. Szerdán, e hó 8-án halt meg *Steiner Márton* lakatos, a Nyugoti műhely III. D osztályának munkása. Szervezett, lelkes munkás volt, aki mindenkor eleget tett kötelességének és sohse tért el az osztálytudat és meggyőződés útjáról. Emlékét tisztelettel és szeretettel fogjuk megőrizni.

— **A vasutas sorsa.** A nagymihályi pályaudvaron február hó 22-én tolatás közben egy kocsitolót baleset ért, amennyiben balkezének két ujja oly sérülést szenvedett, hogy *azokat le kellett vágni.* A *Keleti (Österreicher)* Lajos lapja ehhez a balesethez azt a magyarázatot fűzi, hogy a szerencsétlen kocsitolót a baleset *«saját gondatlansága folytán»* érte. Ugy látszik, Keleti urnak nincs arról tudomása, hogy a kocsitolók munkája milyen fárasztó, munkaidéjük milyen hosszú és fizetésük milyen irgalmatlanul alacsony. Mert ha mindezt tudná, azt is tudnia kellene, hogy a kevés pihenővel rendelkező, rosszul táplált kocsitoló a hosszú, testetlő munkában any-

nyira kimerül, hogy az a csuda, ha nem éri mindennap másikat valami baleset. Nem a saját «gondatlansága», hanem a kizsákmányolás az oka a vasutasok balesetének. És Keleti ur vagy nagy tájékozatlanságot, vagy pedig rut rosszhiszeműséget áru el, ha azt akarja elhitéteni olvasóival, hogy a szerencsétlenül járt kocsitoló a hibás. Vagy talán annak a szegény, nyomorékká lett embernek a rovására akar stréberkedni?

— **A vonat ellenségei** A *Nyiregyháza* felől vasárnap este 7 órakor *Debrecen* felé jövő vonatot a Bocskay-kert és Józsa-kert között egész sereg parasztember támadta meg. A támadók ökölnyi nagyságu kövek záporát zudították a teljes sebességgel haladó vonatra, melynek csaknem valamennyi kocsiját érte a kő. Az első kődarab egyik elsőosztályú kocsinak az ablakát zúzta be. Számos ajtó és ablak megrongálódott. A vonatvezető, mihelyt a vonat Debrecenbe befutott, azonnal jelentést tett az állomásfőnöknek, ki viszont a csendőrségnél tett följelentést. A csendőrök egyik járőre azonnal kiment a helyszínére, hogy a nyomozást vezesse. Ez meg is történt, de mostanáig semmi eredménye sincs a vizsgálatnak. Egy hét lefolyása alatt immár másodszer ismétlődik meg ez az eset. Hogy mi indíthatta a támadó földműveseket a vonatok elleni elkeseredett gyűlöletre, sejteni sem lehet.

— **A Konzum közgyűlése.** A m. kir. államvasutak alk. fogyasztási szövetkezete *április hó 16-án* tartja rendes évi közgyűlését. Felhívjuk erre már jövele munkástársainknak, de különösen a gépgyárban alkalmazottaknak figyelmét. Ezen a közgyűlésen már szóhoz fog jutni a vasutasok szervezete is.

— **Ellopott — tehervonat.** Persze ez is csak Oroszországban történhet meg, de még ott is ritkaságszámba megy, bár arra már előbb is volt eset, hogy egyes vasúti kocsikat elloptak. Most azonban Kromjerszkben már arra vetemedtek a tolvajok, hogy egy 18 vagonból álló tehervonatot, amely értékes árukat szállított, egy éj folyamán nyomtalanul eltűntettek, úgy, hogy azt azóta a legsürgősebb keresés dacára sem találták meg. A zseniális tolvajoknak nyomuk sincs, de nem kell tulságos leleményesség ahhoz, hogy ezeket a tolvaj urakat igen magas körökben sejtjük.

— **Szocialista grófnő.** Londonban nagy feltűnést kelt, hogy az angol főnemesség egy ismert tagja, *Warwick* grófnő a szocialista párthoz csatlakozott. A negyvenötéves leány *Maynard* ezredes leánya és örököse. Férje *Warwick* gróf, az ilynevű kastély tulajdonosa, aki körülbelül 10,000 hold földdel rendelkezik. Felesége azonban szellemi képességeiben, ésszen, de vagyomban is fölülmulja. Neki 23,000 hold földje van. A grófnő *Warwick* kastélyban és a birtokán fejedelmi módon gondoskodik a beteg parasztlakosok ápolásáról és a szegények támogatásáról. Az essxi fiu- és leányifjuság részére műszaki iskolákat és tudományos intézeteket alapított és rajta volt, hogy a leányokat házimunkára és háztartási ismeretekre oktassák. A kastély közelében nyomorék gyermekek részére otthont létesített. *Reeding* városában néhány évvel ezelőtt nyitották meg az általa alapított kertészeti iskolát, melyben a középosztály leányai megtanulhatták a kertészkedést. *Warwick* grófnő kertészeti tapasztalatairól, a kerti vetemények tenyésztéséről és a gyümölcsstermelésről könyvet írt, melyet hivatásos kertészek is mintaszerűnek mondanak. A grófnő, aki nemrég csatlakozott a szocializmushoz, néhány hét mulva vörösrre festett motorkocsiján be fogja utazni Angliát és a vidéki városokban és falvakban híveket fog toborozni a pártnak. Tömérdek munkásegylet meghívta a grófnőt, hogy nyilvános gyűléseken fejtsse ki a szociáldemokrata párt programját. A grófnő a nők számára is szavazati jogot követel, akik már betöltötték életük huszonegyedik esztendőjét. A gyermekek életét boldogabbá akarja tenni és arra fog törekedni, hogy a törvényhozás útján orvosoltassanak a nők gazdasági bajai. A grófnő nagyon bizik automobilon tendő agitációs útjának sikerében.

— **Panasz a király ellen.** A spanyol főváros, *Madrid* alpolgármestere a napokban a községtanácsban azt a jelentést tette, hogy *Alfonz* király, aki szenvedélyes automobilozó, *Madrid* utcáin nem tartja be a hatóság által meghatározott menetsebességet, továbbá az automobilon nincs kifüggesztve a táblácska, amely kitünteti, hogy le van fizetve érte az adó. A polgármester arra kérte a tanácsot, hogy indítsa meg a vizsgálatot s a törvényes szabályok be-

nem tartása miatt bírságot adjon a királynak. Miután *Madrid* községtanácsának többsége köztársasági érzelmű, még meglehet, hogy kirójják a bírságot a királyra is, minden lojális alattvaló szörnyűködésére.

— **Villamosvasutások sztrájkja New-Yorkban.** Hétfőn reggel három órakor a newyorki felsővezetési és földalatti vasutaknak ötezer alkalmazottja megszüntette a munkát. Az alkalmazottak kevesebb munkaidőt és jobb fizetést követelnek, de az igazgatóság vonakodik ezeket a követeléseket teljesíteni. A sztrájk következtében *New-York* üzleti forgalma teljesen megakadt. A felsővezetési vasut naponként hétszáz ezer, a földalatti pedig négyszáz ezer embert szállít. Az összes bérkocsik és omnibuszok egész nap tömve voltak, de még így is az emberek legnagyobb része gyalog volt kénytelen a külvárosokból *New-Yorkba* menni s innen este a lakására térni. — Egy később érkezett híradás jelenti: A földalatti és magas vasutak alkalmazottjainak sztrájkja folyton tart. Több vonatot megdobáltak. Néhány vonat vezetőit megröghanták a sztrájkolók, eltávolították a légféket, n.ire a dolgozni akarók ijedtükben elhagyták a vonatokat. A földalatti vasut végállomásán összeütközött két vonat, s két ember meghalt, huszonhárom megsebesült.

— **Az olasz munkáskamarák kongresszusa.** Az olasz munkáskamarák a közelmúlt napokban *Genuában* kongresszust tartottak. Az olasz munkáskamarák a munkásoknak nem hatóságilag alkotott érdekképviselőit, hanem munkásegyleteket, melyeket a mi szakszervezeti tanácsainkkal lehet összehasonlítani. Képviselve volt 34 munkáskamara és 15 országos egyesület, amelyek mögött a mezőgazdasági munkásokat beleértve, kerekén 350,000 munkás áll. A kongresszus a gyűlések első három napján a szociális politika pozitív kérdéseit tárgyalta, az utolsó napon pedig a szakszervezeteknek a kormányhoz, illetőleg az államrendhez való viszonyát körvonalozta. *A vasutasokat illetőleg elfogadták azt a javaslatot, mely egyesülési joguk bármilyen megszorítása ellen irányul; a mezőgazdasági munkások védelmére a legfőbb munkatanács által kidolgozott tervezetet a kongresszus helyesnek találta, csak egyes tágításokat akart.* Azon vitánál, mely «gazdasági konfliktusok esetén a proletárságnak a kormány elnyomó rendszabályozás ellen való állásfoglalása» körül forgott, a radikális áramlat jutott túlsúlyra. Két határozat állt fenn elfogadás végett; az egyik, mely a szervezeteiket a propaganda erősebbé tételére szólította fel és amely az általános sztrájkot egyedüli fegyvernek deklarálta, és egy másik, mely az általános sztrájkot úgy tüntette fel, mint amely eszközzel a proletárság csak kivételes esetekben élhet; minden esetben azonban az általános sztrájk csak akkor van helye, ha azt a központi bizottság elhatározza és ha azt ez a bizottság vezeti. Ezen utóbbi határozata mellett 18 munkáskamara szavazott 27 szóval, melyek 81,039 szervezett munkást képviseltek és 10 központi egyesület 205,210 taggal, a milánói határozat mellett 26 munkáskamara szavazott 36 szóval, melyek 122,975 tagot képviseltek és 5 központi egyesület 59 szavazattal. Így tehát az erősebb határozatot 41 szóval 37 szó ellenében elfogadták. Azon központi egyesületek között, melyek az enyhébb határozat mellett szavaztak, voltak a *vasutasok* 56,000, a fémmunkások 30,000, az építőmunkások 24,000 és a mezőgazdasági munkások 100,000 taggal. A nagyobb városok munkáskamarái is azon határozat mellett foglaltak állást, melyben az általános sztrájk, mint a proletárságnak legvégső és nagy elővigyázattal alkalmazandó eszköz említettik.

— **Tromf.** — No, Pesta, örülhetsz, hogy nem birkának születted, mert az orrodul nem tudtá volna legényi! — szólt egyszer a kisbíró a nagyorrú bakterhez.

— Persze, hogy örülsz neki, — válaszolt a bakter, — de bánkodom a mián, hogy nem születtem szárnak.

— Szárnak? Hühü. Oszteg mér sajnálsz?

— Mér akkor má régen — kisbíró lehetnek!

— **Mire van szüksége?** Egy fiatal menyecskehez, aki remek stafirungót kapott, heállit egy házaló.

- Tessék parancsolni valamit nagyságos asszony.
- Köszönöm, mindenem van, nincs semmire szükségem.
- Igazán semmire?
- Ugy van.
- Akkor tessék megvenni ezt az imakönyvet és hálát adni az istennek, hogy olyan jó sorban van.

A Máv. betegsegélyző pénztára.

Az a rendszer, amelyet lapunk hasábjain már oly sokszor szellőztettünk, és amely betegsegélyző pénztárunknál a jelenlegi vezetés mellett — úgy látszik — soha sem fog megszűnni, mint a kezünk között levő adatok mutatják, bőven termi gyümölcsseit. Egész halmazzt képez az a panaszgyűjtemény, amely a betegsegélyző pénztár és orvosainak eljárása ellen szerkesztőségünkbe érkezik. Ha minden egyes jogosult panaszt szóvá akar-nánk tenni, úgy lapunk mással nem is foglalkozhatna, mint a betegsegélyző pénztár ügyeivel. Így kénytelenek vagyunk megelégedni azzal, hogy időről-időre felszínre hozzuk azokat a panaszokat, amelyek általánosabb érdekűek s élénkebben jellemzik azt az eljárást, amelyet a betegsegélyző pénztár igazgatósága a tagok rovására rendszerképen követ.

A főváros közvetlen közelében fekvő egyik községből hosszabb idő óta kapunk panaszokat. Végre magunk óhajtván meggyőződni a bajok okáról, közvetlen kérdést intéztünk az ott lakó vasuti alkalmazottak és munkásokhoz. Az eredmény meglepő, szinte mesebe illő. Az illető községben a betegsegélyző pénztár egy orvost tart. Ennek a gondjaira van bizva körülbelül 1200 tag, a családtagokkal egybevetve mintegy 4000 lélek gyógykezelése. Még a viszonyokkal teljesen avatatlan ember előtt is feltűnnék, hogy miképp láthat el egy orvos ily óriási tömeget akkor, amikor a hivatalos statisztika adatai szerint is minden 100 tagra átlag 9-10 fekvő beteg esik, akit tehát az orvosnak kell látogatnia. Ehhez véve még a járó betegek körülbelül ugyanolyan, sőt nagyobb számát, ennek az egy orvosnak kellene teljesítenie állandóan csaknem 800-ra menő betegnek gyógykezelését. Amennyire emberileg lehetetlen ez, annyira emberietlen az az állapot, amely a kérdéses községben a vasuti munkások és alkalmazottak kárára uralkodik.

Az orvos kap ezen nagy tömeg után a betegsegélyző pénztártól 840 K, mondd: nyolcszáznegyven korona évi fizetést. Ezért a szegyenletes, urasági kanásznak való fizetésért teljesítene azután az orvos a reá váró köteleességeket — ha ugyan teljesítene. Hogy miképpen teljesíti, arra nézve felsorolunk egy-két esetet.

Mindennapos dolog, hogy az orvos azzal utasítja el a beteget, hogy ötöt a betegsegélyző pénztár nem fizeti, ő ingyen nem köteles a tagjait gyógykezelti. Ha már el is vállalja a gyógykezelést kénytelenségből, abban ugyan nincsen köszönet.

Csak nemrég történt, hogy egyik vasuti munkás két éves kis gyermekét súlyos torokbajjal gyógykezelés alá vette. A vizsgálatnál szokásszerűen kanalat dugott a gyermek szájába, amit a gyermek kinjában öszszeharapott. A türelmetlen orvos egy erőszakos rántással szabadította ki a gyermek szájából a kanalat, úgy, hogy az ártatlan kicsinek három foga kitört s állkapcsa is megsérült. A fogtartó csontot egy másik orvosnak ki kellett venni. Mikor az anya kérlelte, hogy kiméletesen bánjon a gyermekkel, az orvos azzal felelt, hogy ötöt azért nem fizetik.

Állandó szokása a szóban levő orvosnak, hogy ha beteghez hívják, nem megy el, meg sem nézi, látatlanba ír részére gyógyszer. Így legutóbb egyik tag gyomorbeteg nevének hasonló módon labdacsokat rendelt,

amelyektől a beteg rosszabbul lett. Más orvost hívtak, aki a beteget figyelmeztette a gyógyszer veszedelmes voltára, sőt a gyógyszerész maga is kijelentette, hogy a beteg elpusztul, ha a labdacsokat tovább szedi.

Egy másik esetben egy tag nevéhez hívták, akinek nehéz és veszélyes szülésnél lett volna orvosi segítyre szüksége. Az azonban csak negyednapra ment el a beteghez, amikor már a szükséges orvosi segítyt a tag saját pénzéből más orvos által elvégeztette.

Más esetben ismét egyik vasuti munkás vérmérgezést kapott a kezén. Az orvos — a feltétlenül szükséges sürgős orvosi beavatkozás helyett napokig várakoztatta a beteget, míg végre maga nem akarván kezelést alá venni, a kórházba utasította. Ott végezték el rajta a műtétet, de már későn, mert az elharapódzott baj már csak nagymérvű sebészi beavatkozás útján volt megszüntethető s a szerencsétlen munkástársunk kezének munkaképességét teljesen elveszítette. Nyomorékká lett egy orvos és egy lelketlen pénztári vezetőség vétkes felületessége miatt.

Egész sora jutott tudomásunkra oly eseteknek, amelyek mind arra vallanak, hogy az orvos kötelességét vagy épen nem, vagy veszedelmes felületességgel teljesíti. Az ott lakó vasuti munkások, ha egyáltalán hívják beteghez, külön megfizetik a fáradságát, mert örökös zugolódását és szemrehányását nem akarják hallgatni. Bevett szokás, hogy az orvos a tagoktól honoráriumot nemcsak elfogad, de erre őket maga figyelmezteti.

Ebből a néhány, csak példaképpen felvett panaszból is megítélhető, hogy mily állapotok uralkodhatnak itt és más helyen, ahol a Máv. alkalmazottai a betegsegélyző pénztári és pályatorvosok kénye-kedvére vannak kiszolgáltatva. Mert aki ismeri munkástársaink közönyösségét s azt a rabszolgasággal határos megaláztatást, amelyben a Máv. alkalmazottait és munkásait tartja, az elképzelheti, hogy ilyen panaszok csak a legvégső esetben juthatnak felszínre s azoknak 99 százalékát az érdekelt alkalmazottak elhallgatják, mert még több kellemetlenségtől és bajtól félnék.

De nem lehet közömbös munkástársainkra, hogy ez az állapot, amely a tapasztalat szerint a Máv.-nál általános, sokáig így marad-e. Hogy az alkalmazottak befizetett kerseres fiiléréiből még továbbra is ezt a gyűlöletesen embertelen rendszert fogják-e fenntartani a betegsegélyző pénztár főmuftijai, akik — úgy látszik — egyetlen hivatásuknak azt tekintik, hogy az alkalmazottak befizetett filléréit szétosszák néhány magasabb protekcióval bíró kegyenc között, a tagokat pedig olybá vegyék, mintha nem is léteznének. Mert hogy így áll a dolog, azt nagyon bizonyosnak mutatja a fent vázolt állapot, amelyhez hasonlóval csaknem mindenhol találkozunk.

Ha tagok részéről érkezik panasz az igazgatósághoz, az rendszerint eléved, mert orvoslásról még eddig nem hallottunk. Ellenben hallottunk esetet, ahol az egyik pályatorvos feyelmi ügyének aktá egyszerűen elvesztek s ezzel az ügyet befejezték.

Egyébiránt nem is azért vetjük felszínre ezeket a panaszokat, hogy a betegsegélyző pénztár igazgatóságát figyelmeztessük rájuk, vagy hogy tőle várjuk a bajok megszüntetését, mert tudjuk, hogy ez a jelenlegi igazgatósággal szemben hiu ábránd volna. Hanem különösen azért, hogy munkástársaink szemét felnyissuk végre és figyelmeztessük arra a törvényben és alapszabályokban biztosított jogukra, hogy ezt a sáfárkodást a közgyűlésen számon kérhetik az igazgatóságtól, sőt választhatnak abba olyan tagokat is, akik majd törődnek a tagok jogos érdekeivel s annak a klikkuralomnak, mely alatt a Máv. betegsegélyző pénztár tagjai sinylődnek, véget is tudnak vetni.

Jó lesz erről a munkástársaknak még a közgyűlés előtt gondoskodni!

A BUDAPESTI VASUTI ALKALMAZOTTAK

a Magyar Vasutas alapja javára

1905 március hó 19-én (vasárnap) este, a Baross-tér 2. szám alatt levő

JÓZSEF FŐHERCEG-SZÁLLODA TERMEIBEN

dal, szavalat, alkalmi beszéd, humorisztikus előadás és tánccal egybekötött

MÁRCIUSI ESTÉLYT

RENDEZNEK.

Belépti díi nincs. — Müsor 30 fillérért szerkesztőségünkben és a bizalmi-férfiaknál kapható.

A vasuti egészségügy.

Érdekes és tanulságos könyv jelent meg a napokban. Dr. Csatóry Lajos miniszteri tanácsos, államvasuti főfelügyelő és az egészségügyi osztály főnöke írta, a címe pedig: *A vasuti egészségügy kézikönyve*. Csatóry Lajos a Máv. legfőbb orvosa, minket érdekel tehát legelsősorban, amit a vasut egészségügyéről ír. Az öregur, akinek a Máv.-nál viselt tisztsége ugyszólván nyugdíjszámba megy, rózsás színben föszt az államvasutak egészségügyi viszonyait. Eldicsekszik vele, hogy ő mi mindent alkotott és hogy alkotásait a külföldi szakkörök is elismeréssel fogadták és miután benn van a dicsé-ésben, egy füst alatt egekig magasztalja a Máv. egészségügyi intézményeit, közöttük a betegsegélyző pénztárt is. Hogy a rideg és kérielhetetlen valóság hogyan rácáfol az öregur dicsériádjaira, azt a viszonyok minden ismerője tudja. De tudnia kell Csatóry urnak is és csakis az öreg korrall együtt járó fogyatékoságok magyarázzák meg az ellentétet az ő dicséretei és a tényleges viszonyok között.

Dr. Csatóry könyvének nagyobb részét az egészségügyi utasítások és rendeletek gyűjteménye foglalja le. Bevezetésül — feltűnő szükséztávusággal — a «vasuti egészségügy alapfeltételeit» sorolja föl. Ezekből alább közöljük a *vasuti személyzet egészségügyi viszonyaira* vonatkozó tételét:

Ugy az utasoknak, mint a vasuti alkalmazottaknak érdekében áll, hogy a szolgálat, az alkalmazottak egészségének veszélyeztetése és a kimerülés bekövetkezése nélkül hajtassék végre, mert az alkalmazott testi és szellemi erejének meg nem felelő tulhajtásból szükségképpen eredő kimerülés az utasoknak legnagyobb mérvbeni veszélyeztetésére adhat okot.

A munkaidőnek tehát oly mérvben kell megállapítva lenni, hogy a tulhajtott munkából származó kimerülés elkerültessek.

Erre nézve az 1897-ben Brüsszelben megtartott nemzetközi vasuti egészségügyi értekezlet indítványomat elfogadván, a vasuti alkalmazottak munkaidejének legnagyobb mértékét a következőkben állapította meg:

1. Gyorsvonati mozdonyvezetőknek: 8 óra munka, 12 óra pihenés.

2. Közönséges és tehervonatok mozdonyvezetőinek s általában a többi vonatkiserő személyzetnek: 12 óra munka és 12 óra pihenés.

3. Nagyobb állomások főnökeinek, illetve forgalmi végrehajtó hivatalnokainak: 12 óra szolgálat, 12 órai pihenés.

4. Minden egyéb hivatalnoknak, alkalmazottaknak és munkásnak 12 óra szolgálat s 12 óra pihenés.

Megjegyzendő, miszerint a pihenési idő semmiféle munkára, mint például tolatásra, avagy írásbeli teendőkre nem fordítható.

Végül szükségesnek vélte az értekezlet, hogy minden hivatalnok évenként 14 napi szabadságot élvezzen.

Nem szükséges mondanom, hogy a túléltetésből származó kimerülés, a végrehajtott szolgálatban, végzetes veszélyeket hozhat létre s hogy a balesetek nagy részének tényleg okozója is volt

A sérülések és betegségek fölszólalásánál a következő érdekes vallomás csuszik az egészségügyi osztály főnökének a tolla alól:

A csúszos bajok azon ártalmak következményei, melyeknek az alkalmazottak ki vannak téve, midőn a legzordabb és gyorsan változó idő viszontagságainak vannak kitéve; ugyanez okból származik a légzőszervi hurutok gyakorisága.

A gyomorhurutok nem a tápszerek és italok nagyobb mennyisége élvezetének, mint inkább célszerűtlen voltuknak, s az elfogyasztásra kellő idő rövidségének következményei. Idegbajokra hajlamosít azon folytonos rázkódtatás, melynek a mozdony- és vonatkísérő személyzet ki van téve és esetleg a kelleténél hosszabb munkaidőt követő kimerülés.

Laktanyák. Ugy egészségügyi, mint a forgalom biztonságának szempontjából szükséges, hogy a forgalmi személyzet a számára megszabott pihenési időt nyugalomban és megfelelő környezetben tölthesse, hogy védve legyen ragályos betegségek és rovarok szerzetése ellen s hogy így megújult testi és szellemi erővel végezhesse ismét fárasztó s nagy felelősséggel járó munkáját.

E cél elérésére laktanyák szolgálnak, melyek felépítésénél és berendezésénél egészségügyi tekintetben a következők veendő figyelembe:

1. A laktanya ne legyen a pályaudvar vagy gépház közvetlen közelében. 2. Minden éjjeli vagy nappali pihenő számára külön rekesz szolgáljon, legfeljebb két egyén tartózkodjék ugyanazon egy hálólhelyiségben; minden egyénre legalább 20 köbméter légtér számítható. 3. Minden laktanyának el kell látva lenni: a) Száritó helyiséggel nedves ruhák száritására, b) fürdőkáddal és zuhannyal s az ezekhez szükséges vízvezetékkel és csapokkal, c) víz, étel és ital melegítésére szolgáló berendezéssel, d) önműködő szellőztetéssel, lehetőleg villanyvilágítással és központi fűtéssel, e) külön lepedővel és törülközővel minden egyes tartózkodó számára, f) a házi rendre felügyelő házmesterrel.

Fürdők. Az idők viszontagsága, a füst, gőz, por behatásának folyton kitett személyzet nem nélkülözheti a bőrnek tisztántartását, s a nyári rekkenő melegekben testének óvatos és megfelelő lehűtését; ugyanazért gondoskodni kell arról, hogy mindenütt ingyen fürdők álljanak rendelkezésére; ezeknek rendelkezését csupán betegek számára szorítani, egészségügyi tekintetben nem helyes, mert használatuk sok oly betegséget előz meg, melynek kezelése sokkal több költséget okoz a betegpénztárnak, mint az ingyen fürdőknek a tisztaságot joggal megkövetelő egészséges alkalmazottaknak engedélyezése.

Táplálkozás, italok. A gyomorhajók legnagyobb részben a célszerűtlen táplálkozásból erednek, melynek főleg azon mozdony- és vonatkísérő személyzet tagjai vannak kitéve, kik utközben kénytelenek étkezni; gondoskodni kell arról, hogy ezek a hosszabb idejű tartózkodások alkalmával s különösen téli hideg időben jól készült és olcsó meleg étkekkel, meleg kávéval vagy théával — de semmi esetre sem szeszes italokkal — ellátassanak, hogy így ne legyenek kénytelenek a magokkal hozott vagy utközben vásárolt hideg s nem ritkán elavult tápszereket használni.

Ez az elmélet. A mi föladatunk lesz a lapok hasábjain bemutatni, hogy mi a gyakorlat ezen a téren a Máv.-nál. Mert ebben a tekintetben is óriási örvény választja el a fényes elméletet a szomorú, gyalázatos gyakorlattól.

A Magyar Vasutas minden előfizetője

peres ügyekben szóbeli vagy írásbeli ingyenes jogi tanácsot;

a munka- vagy szolgálati viszonyból eredő peres ügyekben

ingyenes ügyvédi segélyt; a szükséghez méten baleseteknél vagy halálesetnél hátramaradottjai megfelelő

anyagi segélyt kap; akk a vasuti szolgálatból távoznak, igényt tarthatnak

díjtalan munkaközvetítésre; akiket mozgalmunk miatt rendszabályoznak, azokat kellő módon segítezhethetjük;

a lapunk szerkesztősége által berendezendő

olvasó-szobákat és könyvtárakat díjtalanul használhatják.

Vasutasok!

Hivatalnokok, altisztek, szolgák és munkások!

Támogassák a saját lapotokat, a Magyar Vasutast, gyűjtsetek előfizetőket, harcosokat és ne tőrjétek so-raitokban azt, aki gyávaságból vagy butaságból elillan a küzdelemből és így saját magának és összes társainak árulójává lesz!

Tegye meg mindenki a kötelességét és akkor rövid idő múlva büszkén és örömmel tekintünk vissza arra a harcra, melynek első fordulópontja:

a hetenkinti Magyar Vasutas.

Testvéri üdvözlettel az országos szervező-bizottság.

LEVELEZÉS.

Budapest. (K. p. u. szer'tár.) A keleti pályaudvar szolgálati ágai — kevés joggal — abba a hirbe keveredtek, hogy mintaszerű helyzetük van a többi pályaudvarhoz képest. Hogy ez a jó hír milyen alaptalan ráfogás, bizonyítja leginkább a szertári munkások helyzete. Vannak munkások, akik 8—10—14 év óta dolgoznak már, anélkül, hogy akár egy fillér javításban részesültek volna. Keresetük a régi maradt, az élet pedig azóta egyre drágább lett, úgy hogy még akkor is nehéz volna a megélhetés, ha a 14 év előtti kereset megduplázódott volna. De semmi javítást nem kaptak. A napibér 1 frt 20 kr. Ebből levonják a nyugbérjárulékot, betegsegélyző tagságot, úgy hogy a nehéz munka fejében koplalás a bér. Van ugyan drágasági pótlék, karácsonyi ajándék és más hasonló szép dolog a világon, de ebből a munkás nem eszik. Akik a legszegényebbek és a legnehezebb munkát végzik, azok a legkevesebb bért kapják és semmi kedvezményben nem részesülnek. Voltak a szertári munkások már több ízben a főnöknel, hogy helyzetük könnyítését és javítást kérjenek, de a válasz az volt mindig, hogy csak várjanak. A szertári munkások helyesen cselekszenek, ha a szervezethez csatlakoznak egytől-egyig és pártolják a Magyar Vasutast, akkor azután nem lehet majd velük úgy lóhátról beszélni, mint eddig. Akkor majd csakhamar vége szakad a keserves várakozási időnek.

Budapest. (Keleti p. u. állomás.) Néhány soít kell szentelnünk ismét Szanoni Károly főkocsimesternek, aki valósággal réme

a k. p. u.-n alkalmazott kocscitolóknak és gépkisérőknek. Goromba, gögös fráter. Mindenben naplopót lát és ha csak teheti, eláztat, károsít mindenkit. Nincs is ember a keleti pályaudvaron, aki egész szívéből ne gyűlölné őt. Pedig hát volna oka, hogy szérenyen meghuzza magát, elég vaj van a fején. Szanoni volt az egy düli, aki a sztrájk idején a k. p. u.-n szolgálatot teljesített. Ugyanakkor följelentett egy vasutas-katonát a főhadnagynál, mert za nem akarta türni, hogy vele pasáskodjék. Bevádolta a főhadnagynál hogy a katona megsértette, mert azt mondta: «Ha az ur becsületes ember lenne, akkor nem itt lenne a helye». A munkások a sztrájk napjaiban majdnem megkövezték és e miatt hajszát is indított az összes munkások ellen. Ő az, ki ha versenylovak szállításáról van szó, állandóan ott lebzsel a lótulajdonos előtt mindaddig, míg az «önkéntes adományt» juttat neki.

Leghírhedtebb az árulkodásáról. Sajnálatos, hogy akad főnök, aki ad valamit a szavára és ezzel előmozdítja gonosz hajlamait. Példára a Terényi-eset. Terényi 13 évig volt a keleti pályaudvaron, mint kocscitoló alkalmazva. Egy alkalommal az előmunkás elküldötte a 8-dik kezelőre tolatni. Az udvari vonat közben beérkezett. Terényi, az előmunkás utasítása szerint, várta a toronynál, hogy majd segédkezzék. Fel akart ugorni, de Szanoni éktelen gorombasággal elzavarta. Elmondta őtet mindennek. Terényi néhány szót visszafelelt, mire Szanoni annyira eláztatta Terényit a főnök előtt, hogy másnap Lachnit állomásfőnök rendeletére minden kihallgatás és felmondás nélkül elbocsátották.

Elbocsátása alkalmával Terényi jegyzőkönyv fölvetelét követelte és a következő épületes dolgokat mondta tollba:

Szanoni a gépkisérőknek kijáró akkordból egy-egy forintot kért és kapott azon a címen, hogy ő csinálta ki nekik az akkordot. Megkövetelte továbbá, hogy sonkát, kacsát, bort stb. hozzanak neki az alárendeltjei. Egy kisegítőnek megígérte, hogy rendes kocscitolói szolgálatra osztja be, ha hizott libát, kacsát és 5 forintot ad neki. Meg is kapta a kívánt baksist, de a szavát nem tartotta meg.

Terényi elvesztette a munkáját és vele együtt a nyugbérpénzárba befizetett járulékait. De mi van a jegyzőkönyvvel. Mi nem hagyjuk a dolgot elaludni. Követeljük, hogy Terényi vádjai ügyében indítsanak szigorú és becsületes vizsgálatot (nem olyan Zólyomifélt) és ha a jegyzőkönyvbe mondott dolgok a valóságnak megfelelnek, küldjék Szanonit oda, ahol a bors terem.

Nagy szolgálatot tesznek ezzel a tisztességgnek, a becsületnek, de a Máv-nak is!

Rákos-rendező. (Terézvárosi osztálymérnökség.) Droppa Imre pályafelvigyázó azzal akar magának babérokat szerezni, hogy az embereinek meg akarja tiltani «elcsapás terhe mellett», hogy a Magyar Vasutast olvassák. Persze van oka ökelmének félni a mi lapunk igazmondásától. A hivatalosan megállapított munkaidő 7-től 5-ig szól a téli időben (okt. 25—márc. 25); Droppa úgy véli elnyerni a harmadik rozettát, hogy már reggel hatko. tartja a névsorolvasást és aki 10 perccel 6 óra után jön, az mehet sétálni. Így történt 3-án is. Vagy kilencen, köztük az előmunkás is, néhány perccel 6 óra után jöttek, Droppa megtartotta erre a rögtönítélő székét. Az előmunkást elküldte dolgozni, a többit sétálni, azonban Czeitler József, ez a derék igazgátszerető előmunkás azt mondta, hogy ő is a többivel jött és ha az ik nem dolgoznak, ő sem fog. De meg fogja tudni, hogy igazságos eljárás-e az, amit Droppa mivel. Elment az osztálymérnökséghez, ahol — igen helyesen — azt az utasítást kapta, hogy csak menjenek mind dolgozni. Így is történt és Droppa hosszu orral volt kénytelen tapasztalni, hogy mégsem ő az atyauristen. Reméljük, hogy sikerül még arról is leszoktatni, hogy ne gorombáskodjon úgy az emberekkel, mint egy kanász. Jó lesz, ha másként bánik az emberekkel, mert egyiknek-másiknak el

talál járnai a szája bizonyos dolgokban és az nagyon kellemetlen lehet Droppa urnak...

Temesvár. (Nyugbérpénztári bajok.) Hogy valamennyire igazuk volt a budapesti munkástársaknak, amikor elnevezték a nyugbérpénztárt nyugbérnek és nyuzbérnek, azt keservesen tapasztaljuk mi temesváriak a saját testünkön. Októberben kezdték meg itt a nyugbérpénztárra a levonásokat és havonta öt hónapi járulékot, vagyis 30 koronát vonnak le. Ez az istentelen fosztogatás hónapokon keresztül fog folyni, és ez a mai szűkös kereset mellett a mi számunkra és családunk számára több hónapi nyomort, koplalást és nélkülözést jelent. Hozzájárul még, hogy jelenleg egy hónapban nem dolgozunk többet, mint 16—17 napot, annyira le van szállítva a napi munkaidő. Olyan csekély a keresetünk, hogy még a nyugbérlevonásra is alig futja, hát hol van az ételmezés, fűtés, világítás, ruháztkodás, házbér stb.? Ha vad ellenség tatárjárás pusztitana közöttünk, sem tehetne jobban tönkre bennünket, mint a mi jóságos vezető köreink, amelyek azt hirdetik, hogy megoldották a munkáskérdést az «áldásos» nyugbérpénztár intézménnyel.

Szolnok. (Munkaviszonyok.) Az üldöztetés hullámai elűltek, de a munkaviszonyok egyre rosszabbodnak. Veiland Ferenc művezető a bognároknál egyre redukálja az egyes munkárákat. Pedig ugvis a végkimerülésig kell dolgozni, hogy valamit kereshessünk és ha keservesen is, megélhessünk. A munkaviszonyok rosszak, azután jön a sok levonás: adó, nyugbér, biztosítás, betegpénz. Egyes munkások alig kapnak néhány koronát elsején, sőt némelyik csak néhány fillért kap, mert képtelen konzumpénzben kiszedni, hogy valahogy tengődjön holnapról-holnapra.

Március elsején történt, hogy egy Csollák Mátyás nevű munkástársunk 27 fillért kapott volna, de mivel nem volt jelen a fizetésnél, a fizető-bizottság minden teketória nélkül bedobta a 27 fillért egy gyűjtőperselybe, amely a szegény gyermekek felruházására szolgál; Veiland Ferenc eddig a következő munkárákat redukálta: 1 oldaltalpfa ezelőtt 4 K, most 3 K; 1 oldalajtó ujitása teljesen felvasalva, G. Gr. kocsiknál ezelőtt 10 K, most 8 K; 1/4 oldalszakasz-burkolat összeszerelés ezelőtt 3 K, most 2 K; 1 faféktuskó ujitás ezelőtt 30 fillér, most 20 fillér.

Nagy Béla, akit állítólag a Nyugati műhelyből szalasztottak ide, az asztalosoknál vitézkedik. A homlaltalpfaért ezelőtt fizettek 2:80 K-t, most ő 2:40 K-t fizet. Különösen a kisebb munkák árát szereti megvámolni, 60 fillér helyett 40 fillér, 40 fillér helyett 20 fillér. Pörlekedéssel azonban némelykor megadja a régi árt. pedig a munkárákat nem leszállítani, de a rosszabbakat emelni kellene, mert vannak oly rosszul fizetett munkák, hogy elég a napibért vele megkeresni. A famunkásnak például rosszul fizetett munkája a vasszekrényű kocsis; ha a művezető azt akarja, hogy ne keressen, csak ilyet ad neki s akkor meg van ölte. A kikötő lakatosnak ellenben a vasszekrény jobb, a faszekrénytől irtózik, nekik sem valami tűrhető a helyzetük.

Scheneck András, a kikötőlakatosok felett rendelkező művezető az utalványokat csak akkor adja ki, ha a munka kész. És így nagyon gyakori eset, hogy azon munkákért, amiért külön fizetés jár, vagy kevesebbet, vagy egyáltalában nem ir semmit. Vannak csoportok, amelyek a hónap végén sem tudják, mennyi a keresetük, mert az utalványt csak a hónap végén kapják kézhez. Jó volna, ha Scheneck ur kevesebbet járna a korcsmába, akkor talán több ideje is lenne, azonkívül kevesebb gorombaságot kellene a munkásoknak eltűrniök.

Hogy milyen rosszak a kereseti viszonyok, bizonyítja az a tény, hogy az V. osztályban van csoportvezető 1 frt 20 kr. alapbérrel, a segédmunkások között vannak akik 1—1:10 forint alapbérrel kénytelenek megelégedni. Van olyan csoport is, ahol megfeszített munkával is csak nehezen keresik meg az alapbért.

A műhelyfőnök ur jól tenné, ha egy kis figyelmet fordítana az V. osztályra. Sok tennivalója akadna ott és nemcsak a saját jóhírnevének, de a humanizmusnak és a tisztességnek is szolgálatot tenné, ha rendet teremtené és megszüntetné a munkások kegyetlen zsaroltságát.

Sátoralja-Ujhely. (Munkaviszonyok.) Szépen haladna az itteni műhelyben a szervezkedés és a Magyar Vasutas terjesztése, de annyi a gaz denúnciás, hogy lépten-nyomon belebotlik az ember. Tóth Béla munkástársunkat ilyen besugó bevádolta, hogy a szervezkedés mellett beszélt. E vád alapján Rutkai Mór műhelyfőnök «megintette» és elhelyezte a napszamosok közé, ahol csekélyebb a keresete. A múlt hóban azután a teherkocsilakatosok közé tették az V. osztályba. Itt legrosszabb a kereset. Százalékról szó sincs, mert a havikerestet télen át vagy az alapbért éri el, legföllebb 20—30 százalék, de van eset, hogy az alapbérnél alul marad. A nagy drágaság mellett, hogy lehessen ebből megélni? Van az V. osztályban két művezető, Szekovics és Veiner, akik nemcsak hogy az árat leszállítják, de olyan durvák a munkásokkal, mint a pokrócok. Panaszt ellenük a műhelyfőnöknek nem emelhetünk, mert Rutkai ur azt hiszi, hogy a munkásoknak nincs lelke és meggyőződése, az csak gép, legföllebb barom. Erre vall legalább az a fenyegetése, hogy aki a Magyar Vasutassal érintkezésbe lép, azt úgy «kírugja», hogy a lábát nem teszi be többé a műhelybe. Arról persze viszont gondoskodik Rutkai ur, hogy a nyomor és a durva bánásmód megszerettesse az itteni munkásokkal a Magyar Vasutast, amely letöri még az ő szarvát is.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk legközelebbi száma pénteken, a hó 17-én jelenik meg. Lapzárás kedden este. Amely küldemény azután érkezik hozzánk, csak a következő heti számba jöhet. Kérjük olvasóinkat, hogy a lapnak szánt közleményeket csak a papíros egyik oldalára és olvashatóan írják. Névtelen küldemények a papírkosárba vándorolnak.

Obszerváció. A m. kir. államvasutak és kezelésükben levő magánvasutaknál volt 1903-ban 6760 hivatalnok, 11,560 altiszt, 426 női alkalmazott, 22,982 szolgáló és 37,139 munkás. Összesen 78,867 alkalmazott. A magánkezelésben levő vasutaknál 1152 hivatalnok, 1791 altiszt, 85 női alkalmazott, 3476 szolgáló és 7507 munkás. Összesen 14,011 alkalmazott. Magyarországon van tehát 92,878 vasuti alkalmazott. A máv. nyugdíjintézetnek 1903. év végével 32,318 tagja volt. A nyugbérpénztár tagjainak számát ezidőszereint még nem tudjuk, mert a tagfölvételek — alapszabály ellenére — még lezárva nincsenek.

Bizalmas levelező. Rendes körülmények között a művezetők javaslatára történik a fizetésjavítás. Azonban akárhány műhelyfőnök tulteszi magát ezen a szabályon. Például a keleti kocsiműhelyben épen úgy volt, mint önöknél. Itt is összedugták a főnök és Blaschky számtiszt a fejüket és a művezető mellőzésével állapították meg, hogy kinek fognak javítani. Már pedig a főnök a legjobb akarata mellett sem ismerhet minden egyes munkást, a számtiszt pedig csak azokat a munkásokat ismerheti, kik havonként kétszer a jancsibankókért bemennek, vagy talán még azokat a szemtelenekeket, kik a betegbárca megírása végett zavarják Blaschky urat az ujságolvasásnál. Tehát részben ez az oka, hogy sok szorgalmas és régi munkással, kik a javításra már régen rászolgáltak, ezen igazságtalanság megtörhethetett. Az is igaz, hogy akárhány helyen a művezetők teszik a javaslatot, de azért éppen úgy megtörténik az igazságtalanság, mint önöknél.

Nagyvárad. Kedves, szeretetteljes sorait köszönjük. Bizunk benne, hogy megtett mindent a Magyar Vasutas terjesztése érdekében. A föl sorolt panaszok — sajnos — máshol is jogosultak, de fölvilágosítás révén meg lehet törni a munkások és alkalmazottak közönyét és meg lehet szüntetni a civódást és szétvárást. Legcélszerűbb lesz rövid időn belül Nagyváradon vasutas-gyűlést vagy legalább értekezletet tartani.

Több asztalos, főműhely. Szívesen elhiszszük, hogy igazuk van. Méltányoljuk is azokat a tiszteltetelméltó okokat, amelyek önöket panaszuknál vezérelték. De névtelen közleményeket nem lehet és nem szabad figyelembe vennünk. Akinek annyi bizalma sincs hozzánk, hogy aláírja küldeményét, hogyan várhat az mitőlünk bizalmat? Ismételjük újra meg újra: a legteljesebb titokban tartjuk az összeköttetéseinket. Még ha szétdarabolnak bennünket, sem áruljuk el, hogy bizonyos adatokat honnan, kiktől kaptunk. A felelősséget egyedül mi vállaljuk mindazért, ami lapunkban megjelen. Tehát mindenki teljes bizalommal és őszinteséggel fordulhat hozzánk. De ezt a bizalmat meg is kell követelnünk, ha már vállaljuk a felelősséget.

Kiadóhivatali üzenet.

Előfizetőink tudomására adjuk, hogy akiknek előfizetése 1905 január hó 31-ig lejárt s rendezve nem lett, a lapját beszüntettük, mert legjobb akarat mellett sem tehetjük meg azt, hogy a lapot hónapokig ingyen küldjük.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Biraucz Döme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-u. 6—8

HIRDETESEK.

Vasutasok! Munkástársak!

Kávéház-átvétel.

Munkástársaimnak tudomására adom, hogy a Dohány-utca 84. sz. alatti (Almácssy-u. sarok) Gyöngyös városához címzett

= kávéházat =

átvettem. — Midőn ezt t. munkástársaimnak is tudomására adom, kérem egyszersmind szíves pártfogásukat. Kiváló tisztelettel

Fischer Adolf, kávé, volt vasuti bádogos.

Kitűnő cigányzene! — Egész éjjel nyitva!

Megjelent:

MIÉRT BUKOTT EL A VASUTAS SZTRÁJK?

Irta: Rába Rándor.

Kapható 24 fillérért a Magyar Vasutas kiadóhivatalában és az összes bizalmiférfiaknál. Szerezze meg minden vasutas ezt az érdekes és tanulságos brosurát.

Kávéház-átvétel.

Van szerencsém a Keleti pályaudvar alkalmazottainak tudomására hozni, hogy a Csömöri-ut 3. sz. a. levő BENKŐ-KÁVÉHÁZAT átvettem s azt a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezve

APPONYI-KÁVÉHÁZ

cím alatt tovább vezetem.

Pontos kiszolgálás. Naponta kitűnő zene. Számos látogatást kér

Riegelhaupt József, kávé.

A hirdetések tartalmáért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.